

کتاب
مشارکتی

مشاوران آموزش

ناشر تخصصی
علوم انسانی

سرشناسه: کدخدا، الهام، ۱۳۷۰ -
عنوان و نام پدیدآور: هایلیت جغرافیا کنکور / الهام کدخدا.
مشخصات نشر: تهران: مشاوران آموزش، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۲۶۴ ص: ۱۷ × ۱۱ س ۳.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۸-۳۱۶-۳
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبای مختصر
شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۰۷۹۸۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

عنوان: هایلیت جغرافیا کنکور
ناشر: مشاوران آموزش
چاپخانه: چاپ ۷۷
شمارگان و قطع: ۲۵۰۰ جلد / جیبی
نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰
قیمت: ۳۹۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۸-۳۱۶-۳

دفتر انتشارات

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه
 مهر، پلاک ۱۸. تلفن: ۶۶۹۵۳۲۰۵
 دفتر فروش تلفن: ۶۶۹۷۵۷۲۷

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

آشنایی با گروه تولید هایلیت جغرافیا کنکور

مؤلف: الهام کدخدا
 کارشناس علمی: زهرا فروغی
 ویراستاران فنی: الهام رضایی / ملیحه حشمتی
 راحله احمدیان

**خانواده
تالیف**

طراح جلد | طراح لایوت آذر سعیدی‌منش
گرافیکست: آذر سعیدی‌منش / الهه ابراهیمی
نظارت بر چاپ: عباس جعفری
گروه صفحه‌آرایی: طرلان محمدی / سید کمیل موسوی‌پور
حروف‌چین: آذر آگهی
رسم: ملیحه حاجی‌بابا

**خانواده
طراحی
و چاپ**

پیشن گفتار

سخن ناشر

سال ۸۰ بود که در انتشارات مشاوران آموزش رویدادی بی‌سابقه اتفاق افتاد. برای اولین بار کتاب‌هایی را با عنوان کتاب‌های کوچک هدف‌دار تولید کردیم که دو نگاه عمده در تألیف آن در نظر گرفته بودیم:

یکی اینکه هر درسی را به مباحث گوناگون تقسیم کردیم و برای هر مبحث کتاب مستقل تألیف و چاپ کردیم. در آن دوران نوشتن کتاب‌های مبحثی امری نادر بود و عمده کتاب‌ها به‌صورت جامع تألیف و چاپ می‌شد.

دوم اینکه در شکل تألیف کتاب‌های کوچک، شیوه‌ای نوین از آموزش را جاری کردیم؛ شیوه‌ای که نشان می‌داد چطور آموزش مبتنی بر خلاصه ارائه نکنیم! چون هر خلاصه‌ای یعنی حذف کردن بخشی از واقعیت آموزشی.

استقبال بی‌نظیر دانش‌آموزان و دبیران از کتاب‌های کوچک ما نشان داد که تشخیص ما درست بود.

سال‌ها گذشت تا رسیدیم به سال ۱۴۰۰ و دوباره تصمیم گرفتیم سنت قدیم خودمان را در قالبی نوتر و با نامی جدید برای شما دانش‌آموزان عزیز آماده کنیم:

«مجموعه کتاب‌های هایلایت»

من به‌شخصه بسیار امیدوارم که هایلایت‌هایمان در نتیجه‌گیری برای رسیدن به اهدافتان مؤثر واقع شوند.

بدانید که حجم کوچک این کتاب‌ها نتیجه حذف نبوده؛ بلکه بر این اساس نوشتیم که همه آنچه مهم است را، به بهترین شکل یاد بگیرید.

آرزوی موفقیت برای دانش‌آموزان انسانی ایران عزیزمان دارم؛ دانش‌آموزانی که بار توسعه کشور بر دوش آنان است.

وحید تمنا

«تفکر در قلمرو آسمان‌ها و زمین عبادت مخلصان است.»

امام علی (ع)

جغرافیا علم مطالعه روابط متقابل انسان و محیط و یکی از مهم‌ترین و جذاب‌ترین شاخه‌های علوم انسانی است.

کتابی که پیش رو دارید حاصل تلاش یک معلم جغرافیا در ارتباط با یادگیری هرچه بهتر مفاهیم کتاب درسی پایه دهم، یازدهم و دوازدهم در قالبی مختصر و روان است تا بتواند مکمل مناسبی برای کتاب جغرافیا و مرور درس‌های آن باشد.

در نگارش کتاب تلاش شده است هیچ مطلبی از قلم نیفتد و درسنامه‌ها به صورت نموداری بیان شود تا بتوانید در کوتاه‌ترین زمان، حجم زیادی از مطالب را بیاموزید و دوره کنید.

در طراحی تست‌ها نیز تمامی مطالب کتاب درسی پوشش داده شده است و کلیه سطوح یادگیری مانند سطح دانش، تجزیه و تحلیل و ... در نظر گرفته شده است. امید است کتاب حاضر گامی مؤثر در جهت پیشرفت دانش‌آموزان علاقه‌مند ایفا کند. منتظر نظرها و پیشنهادهای ارزشمند و سازنده شما هستیم.

Kadkhoda.e70@gmail.com

الهام کدخدا

<p>۷ ۱۲ ۱۷ ۲۳ ۳۲ ۴۳ ۵۲ ۵۹ ۶۳ ۷۰</p>	<p>درس ۱: جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر درس ۲: روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا درس ۳: موقعیت جغرافیایی ایران درس ۴: ناهمواری‌های ایران درس ۵: آب‌وهوای ایران درس ۶: منابع آب ایران درس ۷: ویژگی‌های جمعیت ایران درس ۸: تقسیمات کشوری ایران درس ۹: سکونتگاه‌های ایران درس ۱۰: توان‌های اقتصادی ایران</p>	<p>پایه ۱۰</p>
<p>۸۰ ۸۳ ۸۸ ۱۰۰ ۱۱۳ ۱۲۱ ۱۲۷ ۱۳۶ ۱۴۶ ۱۵۴ ۱۶۵</p>	<p>درس ۱: معنا و مفهوم ناحیه درس ۲: انسان و ناحیه درس ۳: نواحی آب‌وهوایی درس ۴: ناهمواری‌ها و اشکال زمین درس ۵: نواحی زیستی درس ۶: نواحی فرهنگی درس ۷: نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت) درس ۸: نواحی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی) درس ۹: معنا و مفهوم ناحیه سیاسی درس ۱۰: کشور، یک ناحیه سیاسی درس ۱۱: ژئوپلیتیک</p>	<p>پایه ۱۱</p>
<p>۱۷۸ ۱۹۳ ۲۰۹ ۲۲۲ ۲۳۶ ۲۵۳</p>	<p>درس ۱: شهرها و روستاها درس ۲: مدیریت شهر و روستا درس ۳: ویژگی‌ها و انواع شیوه‌های حمل‌ونقل درس ۴: مدیریت حمل‌ونقل درس ۵: ویژگی‌ها و انواع مخاطرات طبیعی درس ۶: مدیریت مخاطرات طبیعی</p>	<p>پایه ۱۲</p>

درس ۵

آب‌وهوای ایران

هوا

تعریف حالت آبی و زودگذر جو است.

عناصر به وجود آورنده: بارش، دما، رطوبت و ...

هدف هواشناسی: پیش‌بینی وضع هوا در کوتاه‌مدت

مثال دمای شهر یاسوج در ۲۶ بهمن ۱۳۹۴ ساعت ۸ صبح، ۱۳ درجه سانتی‌گراد است.

آب‌وهوا

تعریف مجموعه عناصر جوی غالب در یک منطقه در درازمدت

مثال آب‌وهوای استان خراسان جنوبی گرم و خشک است.

نکته توجه به آب‌وهوا در برنامه‌های توسعه شهری هر کشور نقش مهمی دارد.

- تهیه نقشه‌های هواشناسی ← با استفاده از اطلاعات روزانه: (فشار، رطوبت، دما)
- مراحل پیش‌بینی هوا توسط سازمان هواشناسی
- پیگیری عبور توده‌های هوا بعد از شکل‌گیری مراکز کم‌فشار و پرفشار طی چند روز ← با کمک تصاویر پی‌درپی ماهواره‌ای
- پیش‌بینی وضعیت هوا و تغییرات آن در روزهای آینده ← با توجه به نوع توده هوا، سرعت و جهت آن‌ها

تنوع آب‌وهوایی در ایران

ایران کشوری ۴ فصل است ← علت وجود آب‌وهوای متنوع در نتیجه ایجاد چشم‌اندازهای طبیعی و فرهنگی

مثال بارش ۱۸۰۰ میلی‌متری در انزلی و بارش کمتر از ۵۰ میلی‌متر در میرجاوه در

استان سیستان و بلوچستان در یک سال

- عوامل مؤثر بر تنوع آب‌وهوایی ایران
- ۱) موقعیت جغرافیایی
- ۲) میزان ارتفاع و جهت کوهستان‌ها
- ۳) ورود توده‌های هوا به کشور
- عرض جغرافیایی
- قرار گرفتن در کمربند پرفشار جنب حاره‌ای
- فاصله از منابع رطوبتی و دریاها

عرض جغرافیایی

مناطق جنوبی کشور:

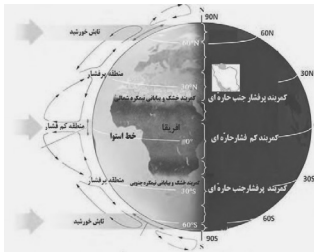
○ نزدیکی به خط استوا به علت قرار گرفتن در عرض‌های پایین جغرافیایی ← زاویه تابش نزدیک به عمود در هنگام ظهر ← تابش بیشتر = هوای گرم‌تر

مناطق شمالی کشور:

○ قرار گرفتن در عرض‌های بالای جغرافیایی ← زاویه تابش مایل تر ← تابش کمتر = هوای سردتر

نتیجه در کشور ما به‌طور میانگین دما از شمال به جنوب بیشتر می‌شود.

قرار گرفتن ایران در کمربند پرفشار جنب حاره‌ای

در اطراف استوا به علت گرم بودن و صعود هوا }
 ○ تشکیل کمربند کم فشار حاره‌ای
 ○ وجود آب و هوای گرم و مرطوب

در اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی به علت سنگینی و فرونشینی هوا:

① آب و هوای گرم و خشک مانع از صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی می‌شود.

② کمربند پرفشار جنب حاره‌ای تشکیل می‌شود }
 ○ عامل ایجاد کمربندهای خشک و بیابانی کره زمین
 ○ قرارگیری کشور ما در این کمربند خشک

پیشروی پرفشار جنب حاره‌ای در تابستان به داخل کشور ← مانع ریزش باران در ایران در دوره گرم سال

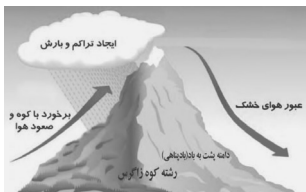
فاصله از منابع رطوبتی و دریاها

دریای خزر: نقش مهم در افزایش بارش در سواحل شمالی کشور
 دریای عمان و خلیج فارس: نداشتن نقش زیاد در بارش سواحل جنوبی ← علت عدم امکان صعود هوای مرطوب (شرجی شدن هوا)
 نواحی داخلی کشور: بیشتر بودن اختلاف دما نسبت به نواحی ساحلی شمال و جنوب ← علت دور بودن از دریاها و کمبود رطوبت

میزان ارتفاع و جهت کوهستان‌ها

با افزایش هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع در لایهٔ تروپوسفر جو زمین ← کاهش دمای هوا حدود ۶ درجهٔ سانتی‌گراد **تثییق** ←

- آب‌وهوای گرم‌تر در دشت‌های داخلی
- آب‌وهوای سردتر در نواحی کوهستانی

جهت رشته‌کوه‌های البرز و زاگرس ← بارش بیشتر در دامنه‌های شمالی البرز و دامنه‌های غربی زاگرس

توده‌های هوا

تعریف حجم بزرگی از هوا، که ویژگی‌های فیزیکی آن (دما و رطوبت) در سطح افقی در صدها کیلومتر تقریباً همسان باشد.

- مهم‌ترین سامانهٔ بارشی در ایران
 - زمان ورود ← دورهٔ سرد سال
 - اثر ← ریزش برف و باران و تأمین آب
- توده هوای مرطوب غربی

توده‌های هوا که در طول سال وارد کشور می‌شوند.

نام توده هوا	زمان ورود به کشور	منشأ	اثر آب‌وهوایی
سرد و خشک سیبری	دوره سرما	سرزمین سیبری	سردی و خشکی هوا در ماه‌های سرد بارش در سواحل خزر
مرطوب موسمی	دوره گرما	اقیانوس هند	بارش‌های سیلابی در جنوب شرق ایران
گرم و خشک	دوره گرما	عربستان	افزایش شدید دما
سودانی	دوره سرما	دریای سرخ	بارندگی
مرطوب غربی	دوره سرما	دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس	ریزش باران و برف

برخی از مهم‌ترین داده‌های هواشناسی } دما
بارش
فشار هوا

اندازه‌گیری با → دستگاه‌های دماسنج، باران‌سنج و فشارسنج در ایستگاه‌های هواشناسی سینوپتیک (هم‌دیدبانی)

مراحل تهیه انواع نقشه آب‌وهوایی } ۱) اندازه‌گیری داده‌های هواشناسی
۲) ذخیره در رایانه
۳) تجزیه و تحلیل توسط اقلیم‌شناسان
۴) نمایش به صورت انواع نقشه با موضوعات مختلف

علت تقسیم‌بندی کشور به چهار ناحیه مختلف آب‌وهوایی ← یکسان نبودن میانگین سالانه بارش، دما و رطوبت هوا در نقاط مختلف کشور

تقسیم‌بندی آب‌وهوای ایران

آب‌وهوای گرم و خشک	آب‌وهوای کوهستانی	آب‌وهوای گرم و شرجی	آب‌وهوای معتدل خزری
۱) بارش کم و خشکی هوا	۱) افزایش بارندگی و کاهش دما با افزایش ارتفاع	۱) بارندگی اندک	۱) بارندگی زیاد
۲) اختلاف شدید دما	۲) میانگین دمای پایین	۲) رطوبت نسبی بالا	۲) اعتدال دما در طول سال
۳) فقر پوشش گیاهی	۳) بارندگی اغلب به صورت برف سالیانه	۳) میانگین دمای بالای	۳) پوشش گیاهی غنی
۴) تبخیر و تعرق زیاد			

علل به وجود آمدن بیابان‌ها در ایران

نواحی خشک و بیابانی در ایران در مناطق داخلی، جنوبی و شرقی قرار دارند.

ویژگی‌های اصلی مناطق خشک و بیابانی

- ① بارندگی کم و نامنظم
- ② زیادبودن توان تبخیر و تعرق
- ③ کمبود پوشش گیاهی

عوامل مؤثر در ایجاد بیابان‌های ایران

- ① پرفشار جنب حاره‌ای
- ② جهت رشته کوه‌های البرز و زاگرس
- ③ دوربودن از دریاها و منابع رطوبتی

دشت کویر

- موقعیت آب‌وهوایی در نواحی مرکزی ایران ← به وجود آمدن یکی از بزرگ‌ترین کویرهای جهان
- بخش اعظم دشت کویر بیابان واقعی است ← میانگین بارش سالانه آن کمتر از ۵۰ میلی‌متر است.

کویر

- تعریف بخشی از بیابان است و به نمک‌زارهای پف‌کرده گفته می‌شود.
- عامل اصلی شکل‌گیری ← تبخیر شدید

بیابان لوت

- موقعیت جغرافیایی ← جنوب شرق ایران
- بارندگی کمتر از ۳۰ میلی‌متر ← قرار گرفتن در منطقه پرفشار جنب حاره‌ای
- اولین اثر طبیعی ایران که در فهرست میراث جهانی یونسکو قرار دارد.

● مهم‌ترین عامل کنترل‌کننده فعالیت‌های روزانه و طولانی‌مدت زندگی انسان ← آب‌وهوا

آب‌وهوا و معماری:

در گذشته مردم به تأثیر اقلیم بر

- احساس آرامش در داخل خانه
- مصرف انرژی کمتر

توجه می‌کردند.

آب و هوا و سامانه‌های حمل و نقل:

♦ توجه به اقلیم و پیش‌بینی وضع هوا
 ♦ توجه به وضع جوی منطقه در پروژه‌های راه‌سازی و طراحی سامانه‌های حمل و نقل

مهم‌ترین عوامل سوانح جاده‌ای ← برف سنگین / سقوط بهمن / وقوع سیل / یخبندان / مه
 آب و هوا و سلامت:

یکی از شاخه‌های جغرافیاست. ○
 مطالعه پراکندگی تأثیرات عوامل محیطی بر سلامت انسان ○

آب و هوا و فعالیت‌های نظامی:

طرح‌های نظامی ○
 تاکتیک‌ها و تجهیزات نظامی ○
 البسه ○
 پشتیبانی از نیروها ○

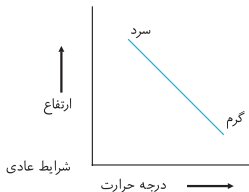
دما و رطوبت هوا از اردیبهشت تا مهرماه ← ایجاد مشکل برای نیروهای نظامی در استان‌های جنوب غرب و جنوب کشور

مهم‌ترین مشکلات محیط‌زیستی ناشی از تغییرات آب‌وهوایی:

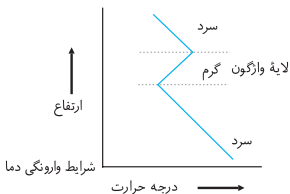
آلودگی هوا / بیابان‌زایی / خشک‌سالی / افزایش دما

وارونگی دما

در لایه اولیه جو (تروپوسفر) با افزایش ارتفاع از سطح زمین دما کاهش می‌یابد. ○
 هوای مجاور در سطح زمین گرم‌تر و سبک‌تر از لایه‌های بالایی است. ○
 ← به راحتی به سمت بالا صعود کرده و جابه‌جا می‌شود.

- حالت وارونگی
- در ماه‌های سرد سال وضعیت برعکس است.
 - درجهٔ حرارت با افزایش ارتفاع، ابتدا کاهش و سپس افزایش می‌یابد.
 - هوای سرد و سنگین در مجاورت زمین ساکن است و لایهٔ هوای گرمی در بالای آن قرار می‌گیرد. **نتیجه**
 - عدم حرکت صعودی و جابه‌جایی هوا
 - افزایش آلودگی هوا در شهرهای بزرگ و نواحی صنعتی

بحران ریزگردها

تعریف گرد و غباری است که وارد هوا می‌شود.

محدودهٔ جغرافیایی بحران: کشورهای ایران، عراق، ترکیه، کویت و عربستان

- عوامل شکل‌گیری
- کاهش ریزش‌های جوی
 - خشک‌شدن باتلاق‌ها
 - مدیریت ضعیف منابع آب

- مشکلات
- عفونت‌های ریوی و اختلالات تنفسی در انسان
 - آسیب‌رساندن به جنگل‌های زاگرس (جنگل بلوط)
 - کاهش میزان تولید محصولات کشاورزی
 - کاهش میدان دید

- راه‌های مقابله با ریزگردها
- احیای تالاب‌ها و تأمین حقایق رودخانه‌های منطقه
 - اجرای طرح‌های مهار بیابان
 - تغییر در شیوهٔ کشت
 - مدیریت صحیح آب در بخش‌های مختلف

۳۸. کدام عبارت‌ها درست هستند؟

- الف) به وسیله دانش آب‌وهواشناسی می‌توانیم دما و رطوبت نسبی یک شهر را شناسایی کنیم.
 ب) به وسیله علم هواشناسی می‌توانیم وضع هوا را در کوتاه‌مدت پیش‌بینی کنیم.
 پ) آب‌وهوا به حالت آبی و زودگذر جو گفته می‌شود.
 ت) در برنامه‌های توسعه هر کشور یا منطقه به آب‌وهوا توجه می‌شود.

۱ الف - پ ۲ پ - ت ۳ ب - ت ۴ الف - ت

۳۹. با توجه به جدول، کدام گزینه درست است؟

عامل جغرافیایی	اثرات
کمربند پرفشار جنب حاره‌ای	الف
ب	در نواحی داخلی کشور اختلاف دما زیاد است.
عرض جغرافیایی	پ
ت	در اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی فرونشینی هوا و عدم امکان صعود آن وجود دارد.

- ۱ پ) میزان دما از جنوب به شمال افزایش می‌یابد.
 ۲ ت) کمربند پرفشار جنب حاره‌ای
 ۳ ب) نزدیکی به منابع رطوبتی
 ۴ الف) در فصل بهار و پاییز به کشور ما وارد می‌شود.
 ۴۰. به چه علت مناطق جنوبی کشور مقدر تابش خورشید بیشتری نسبت به نواحی شمالی دریافت می‌کنند؟

- ۱ بالاتر بودن عرض جغرافیایی ۲ نزدیک بودن به مدار رأس‌السرطان
 ۳ عمود بودن زاویه تابش ۴ نزدیکی به کمربند فشار جنب حاره‌ای

۴۱. به ترتیب مشخص کنید که وضعیت عرض جغرافیایی استان‌های هرمزگان و آذربایجان شرقی چگونه است و وضعیت تابش خورشید در آن‌ها به چه صورتی است؟

۱ بالا - پایین - عمود - مایل

۲ پایین - بالا - مایل - عمود

۳ پایین - بالا - عمود - مایل

۴ بالا - پایین - مایل - عمود

۴۲. وضعیت فشار هوا در اطراف مدار رأس‌الجدی و خط استوا به چه صورتی است؟

۱ کم‌فشار - پرفشار

۲ پرفشار - پرفشار

۳ پرفشار - کم‌فشار

۴ کم‌فشار - کم‌فشار

۴۳. مهم‌ترین عامل ایجاد کمربندهای خشک و بیابانی در جهان چیست؟

۱ کم‌فشار حاره‌ای

۲ صعود هوا در اطراف مدار استوا

۳ گردش عمومی جو

۴ پرفشار جنب حاره‌ای

۴۴. به چه علت در نواحی داخلی کشور اختلاف دما زیاد است؟

۱ نزدیکی به مناطق پرفشار

۲ نزدیکی به مدار رأس‌السرطان

۳ دوربودن از دریاها و کمبود رطوبت

۴ وجود کوهستان‌های مرتفع

۴۵. کدام عبارت‌ها درست هستند؟

الف) نفوذ توده‌های سیبری موجب بارندگی در سواحل خزر می‌شود.

ب) توده‌های سودانی رطوبت دریای سرخ را به ایران منتقل می‌کند.

پ) توده‌های گرم و خشک ضمن عبور از اقیانوس اطلس باعث گرمای شدید می‌شود.

ت) رطوبت اقیانوس هند در دوره سرد سال به جنوب شرق ایران وارد می‌شود.

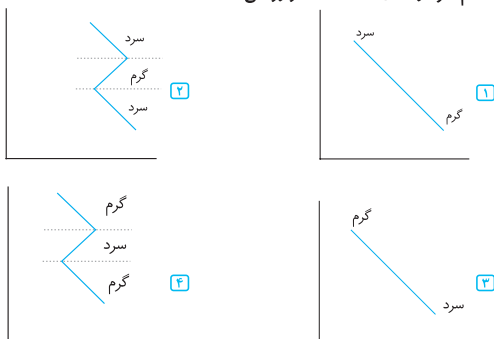
۱ ب - ت

۱ الف - ب

۲ ت - پ

۲ الف - پ

۴۶. کدام نمودار نشان‌دهنده حالت وارونگی دما است؟

۴۷. رابطه دما و ارتفاع به ترتیب در شرایط عادی و حالت وارونگی دما به چه صورتی است؟

- ۱ با افزایش ارتفاع، دما کاهش می‌یابد - با افزایش ارتفاع، دما ابتدا افزایش و سپس کاهش می‌یابد.
- ۲ با افزایش ارتفاع، دما افزایش می‌یابد - با افزایش ارتفاع، دما کاهش می‌یابد.
- ۳ با افزایش ارتفاع، دما افزایش و سپس کاهش می‌یابد - با افزایش ارتفاع، دما کاهش می‌یابد.
- ۴ با افزایش ارتفاع، دما کاهش می‌یابد - با افزایش ارتفاع، دما ابتدا کاهش و سپس افزایش می‌یابد.

۴۸. تحت چه شرایطی آلودگی هوا در شهرهای بزرگ و صنعتی افزایش می‌یابد؟

- ۱ قرار گرفتن هوای سرد و سنگین در مجاورت زمین و هوای گرم در بالای آن
- ۲ وجود هوای گرم و سبک در مجاورت زمین
- ۳ وجود حرکات صعودی و جابه‌جایی هوا
- ۴ قرارگیری هوای سرد و سنگین در سطح زمین و امکان صعود و جابه‌جایی به لایه‌های بالاتر

۴۹. در کدام گزینه محدودهٔ جغرافیایی بحرانی ریزگردها و علل شکل‌گیری این بحران به‌درستی عنوان شده است؟

- ۱) ترکیه - عمان - کاهش ریزش‌های جوی
 ۲) عراق - ایران - مدیریت ضعیف منابع آب
 ۳) کویت - امارات - خشک‌سالی
 ۴) عربستان - بحرین - خشک‌شدن باتلاق‌ها

۵۰. اگر مقایسهٔ دو شهر براساس «وضعیت عرض جغرافیایی» موردنظر باشد، به‌ترتیب در کدام یک، زاویهٔ تابش خورشید هنگام ظهر، نزدیک به عمود و در کدام یک، مایل است؟ (فارح ۹۸)

- ۱) مشهد و اراک
 ۲) خرم‌آباد و ایلام
 ۳) اصفهان و قزوین
 ۴) زاهدان و شیراز

۵۱. چرا در دورهٔ گرم سال، میزان «ریزش‌های جوی» در کشورمان کاهش می‌یابد؟ (سراسری ۹۹)

- الف) قرار گرفتن کشور ما در داخل کمربند خشک و بیابانی کرهٔ زمین
 ب) گرم‌بودن و صعود هوا در اطراف مدار رأس‌السرطان
 ج) پیشروی پرفشار جنب‌حاره‌ای در تابستان
 د) نزدیکی به دریاها و امکان صعود هوای مرطوب در تابستان

- ۱) الف و ج
 ۲) الف و ب
 ۳) ب و د
 ۴) ج و د

۳۱) گزینهٔ ۳	۴۰) گزینهٔ ۳	۳۹) گزینهٔ ۲	۳۸) گزینهٔ ۳
۴۵) گزینهٔ ۱	۴۴) گزینهٔ ۳	۴۳) گزینهٔ ۴	۴۲) گزینهٔ ۳
۴۹) گزینهٔ ۲	۴۸) گزینهٔ ۱	۴۷) گزینهٔ ۴	۴۶) گزینهٔ ۲
		۵۱) گزینهٔ ۱	۵۰) گزینهٔ ۳